„DROGA DO EUROPEJSKIEGO SUKCESU”

Wchodząc na drogę, którą metaforycznie nazwijmy „odnową wsi” nie przypuszczaliśmy nawet, że będzie ona miała tak miły przebieg i na końcu rozszerzy się w wielopasmową autostradę. Początek tej drogi to wąska, niemal nieprzejezdna ścieżka. Aktywność społeczności lokalnej jest niska, a mieszkańcy narzekają, że „nic się nie dzieje” i oczywiście uważają, że im „się należy”. W terenie działa sołtys, a Rada Sołecka funkcjonuje jedynie „na papierze”.

W roku 2007 postanowiliśmy, że to się musi zmienić. Wprowadzono partnerskie zasady współpracy władz samorządowych z lokalną społecznością, a mieszkańcy zostali wyposażeni w organizacyjne i finansowe instrumenty, które diametralnie zmieniły sytuację. Najważniejsze z podjętych działań to:

- *szerokie konsultacje z mieszkańcami w celu określenia oczekiwań i potrzeb, które wykorzystano do opracowania i uruchomienia instrumentów wsparcia*
- *opracowano Strategię Rozwoju Gminy Dzierżoniów na lata 2007-2013, uwzględniającą ww. oczekiwania i potrzeby*
- *wprowadzono, w tamtym czasie innowacyjne rozwiązanie w postaci „funduszu sołeckiego” – finansowy instrument wsparcia oddolnych inicjatyw ze środków budżetu gminy w wysokości ok. 4 EURO/1 mieszkańca wsi/1 rok*
- *wprowadzono systematyczne spotkania z lokalnymi liderami oraz diety dla sołtysów*
- *ogłoszono konkurs z nagrodami finansowymi pn. „Kreatywne sołectwo”, gdzie oceniany jest całokształt działań związanych z procesem odnowy wsi*
- *wspierano organizacyjnie zakładanie organizacji działających na rzecz rozwoju wsi, w tym lokalnych stowarzyszeń i Kół Gospodyń Wiejskich*
- *organizowano szkolenia o możliwościach finansowania zadań oraz wyjazdy studyjne w celu wymiany dobrych praktyk*
- *w budżecie gminy wydzielono środki finansowe na dotacje dla organizacji pozarządowych.*

Działania wprowadzone przez gminę zostały bardzo wzmocnione w momencie wprowadzenia przez samorząd województwa dolnośląskiego regionalnego programu „Odnowa Dolnośląskiej Wsi”. Pojawiają się kolejne instrumenty wsparcia, zwiększają się możliwości rozwojowe. Profesjonalni moderatorzy wspomagają liderów wiejskich, inwentaryzują zasoby, określają kierunki rozwoju.

Nasza wąska zarośnięta ścieżka powoli, ale systematycznie poszerza się. Krzaki wycięte, nierówności wyrównane, pole do działania przygotowane – a więc budujmy dalej. Społeczność lokalna świadoma swojej siły i możliwości, wyposażona w instrumenty wsparcia „podwija rękawy” i zaczyna działać. Pierwsze projekty wykonywane z funduszu sołeckiego pozwalają stwierdzić, że jednak można i co najważniejsze, że wspólne dzieła dają ogromną satysfakcję i wzmacniają poczucie tożsamości ze wspólnotą.

Na naszej drodze pojawia się profesjonalny sprzęt, budowa rusza pełną parą. W miejscowości Mościsko rejestruje się pierwsza organizacja pozarządowa, której celem jest wielokierunkowy rozwój wsi. Możliwości rozszerzają się. Już nie tylko fundusz sołecki stanowi bazę do realizacji działań. Organizacja skutecznie pozyskuje środki zewnętrzne, a jej członkowie sami się dziwią, że tak dużo udało się zrobić: budują chodniki, zagospodarowują miejsca publiczne, prowadzą innowacyjne zajęcia dla dzieci i młodzieży, aktywizują osoby starsze

i jeszcze integrują społeczność na licznych imprezach. I to wszystko daje wielką siłę do kontynuowania działań. O Mościsku jest już głośno! Mościsko może - dlaczego nie inni!? W innych miejscowościach gminy powstają organizacje pozarządowe, uśpione dotychczas Koła Gospodyń Wiejskich zaczynają działać, do współpracy włączają się Ochotnicze Straże Pożarne, Kluby Sportowe i inne organizacje. Ilość inicjatyw lokalnych lawinowo rośnie.

A nasz droga? Już jest stabilna, szeroka, a ilość budowniczych ciągle rośnie. Za swoją pracę uczestnicy procesu otrzymują wspaniałą nagrodę. Pierwsza edycja konkursu Piękna Wieś Dolnośląska w roku 2009 przynosi ogromny sukces. Dwie z trzech kategorii konkursowych wygrywają mieszkańcy gminy Dzierżoniów. W kategorii „Najpiękniejsza Wieś" zwycięża wieś Mościsko za „piękno swoich mieszkańców" oraz za modelową współpracę społeczności lokalnej z władzami gminy. W kategorii „Najlepsze przedsięwzięcie odnowy wsi" pierwsze miejsce za imprezę „Święto Niezapominajki" otrzymuje „Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Jędrzejowice, Kiełczyn, Tuszyn i Włóki" za połączenie elementów wychowawczych i prozdrowotnych z integracją mieszkańców czterech wsi. Naszą drogą „odnowy wsi" przyjeżdżają do nas na podsumowanie tego konkursu liderzy z całego województwa dolnośląskiego. Pokazujemy im wszystko co najlepsze, dzielimy się doświadczeniami i czerpiemy inspirację od innych. A naszych budowniczych przepełnia duma. Zachęceni sukcesami pracują dalej na rzecz rozwoju swoich miejscowości.

W roku 2010 nasza droga pięknieje, powoli wzbogaca się w elementy infrastruktury. Jest naszą dumą, a sąsiedzi z regionu przyglądają się jej budowie z dużym zainteresowaniem. Wszelkie działania na rzecz odnowy wsi są skoordynowane, organizacje skutecznie pozyskują środki finansowe, realizują wiele oddolnych inicjatyw, uczestniczą w szkoleniach służących ich doskonaleniu. Na terenie gminy działa już 7 lokalnych stowarzyszeń, które obejmują swym zasięgiem 80% obszaru gminy. I znowu miła niespodzianka i wielkie wyróżnienie! Za całokształt działań na rzecz odnowy wsi Gmina Dzierżoniów została nominowana do Europejskiej Nagrody Odnowy Wsi. Wielkim świętem w gminie była wizyta konkursowego jury. Zaangażowanie lokalnych społeczności w przyjęcie szacownego jury było ogromne, a co najważniejsze mieszkańcy czerpali z tej wizyty wiele radości. Z wielką dumą uczestniczyliśmy w podsumowaniu konkursu w Sand in Taufers, z nieukrywanym wzruszeniem odbieraliśmy prestiżowe wyróżnienie. Byliśmy bardzo pozytywnie zaskoczeni faktem, że członkowie jury pamiętali reprezentantów naszej gminy i ze szczerą radością witali się z nami we Włoszech. Przekonuje nas to, że zostaliśmy zapamiętani i utwierdza w przekonaniu, że warto z pełnym zaangażowaniem pracować dla rozwoju obszarów wiejskich. Przez wiele następnych lat będziemy szczycić się wyróżnieniem w tym prestiżowym konkursie. Uczestnictwo wniosło wielką porcję „nowej energii dla lepszej współpracy".

Ta prestiżowa nagroda to wspaniałe miejsce postojowe na naszej drodze „odnowy wsi". To miła niespodzianka na trasie i obietnica, że dalsza droga też będzie dobra, że warto jechać dalej. Naładowani pozytywną energią budujemy dalej. Wokół naszej drogi osiedlają się nowi mieszkańcy, pojawiają się nowe działalności gospodarcze i nowe miejsca pracy. Ludziom żyje się lepiej. Proces odnowy wsi trwa …

Jolanta Zarzeka. Zastępca Wójta Gminy Dzierżoniów

DORFERNEUERUNG

VILLAGE RENEWAL • RENOUVEAU VILLAGEOIS

international

New energy for a strong togetherness

2011 • Mai/may/mai • 19

EUROPÄISCHE ARGE LANDENTWICKLUNG DORFERNEUERUNG

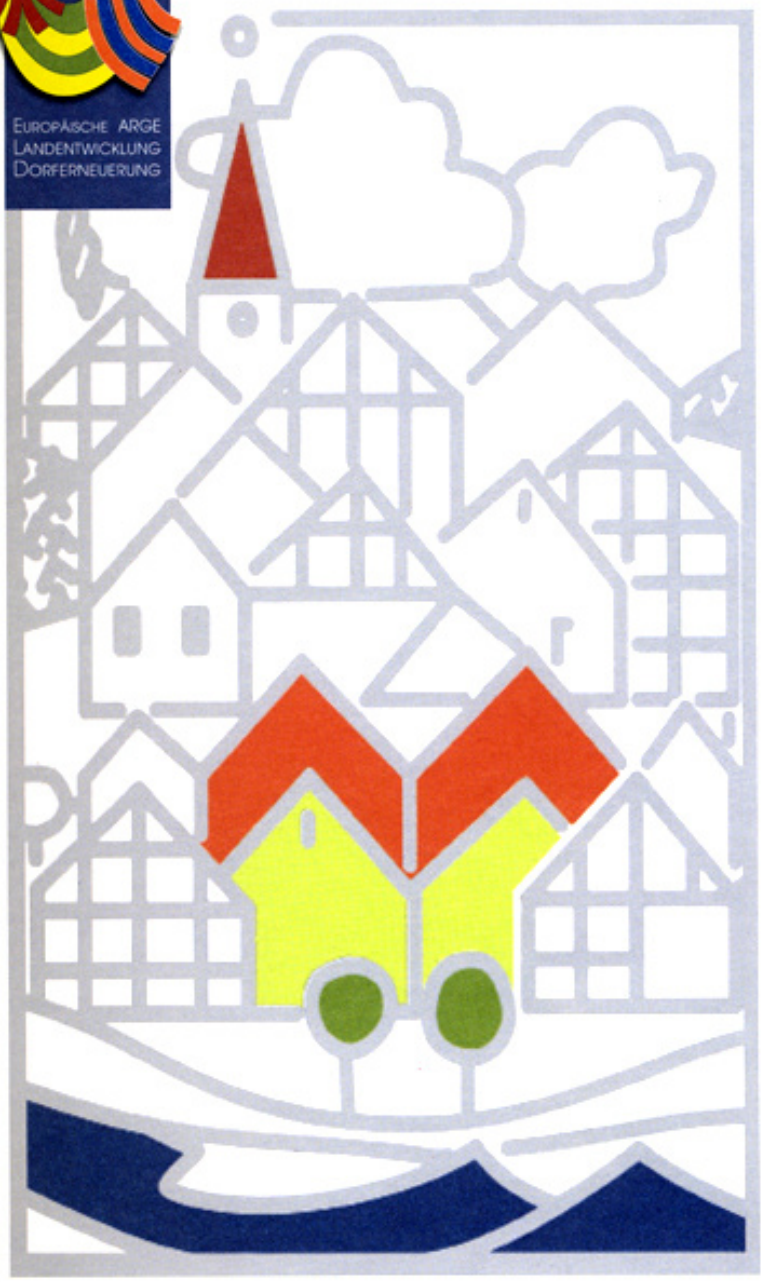

Auf dem Weg zum europaweiten Erfolg

Dzierżoniów, Niederschlesien, Polen

EinwohnerInnen: 9.400

Europäischer Dorferneuerungspreis für besondere Leistungen in mehreren Bereichen der Dorfentwicklung

Als wir den Weg betraten, den wir metaphorisch „Dorferneuerung" nennen, war es nicht zu vermuten, dass der Verlauf so positiv und im Endeffekt zu einer mehrspurigen Autobahn führen würde.

Am Anfang war da nur ein schmaler, unbefahrbarer Pfad. Die Aktivität der lokalen Gemeinschaft war relativ schwach und die Einwohner haben sich beklagt, dass in ihren Dörfern nichts Interessantes passiert. Offensichtlich waren sie der Meinung, dass ihnen „alles zusteht". Es gab zwar einen Ortsvorsteher, der Dorfrat bestand aber lediglich „auf dem Papier".

2007 haben wir beschlossen, diese Situation zu ändern. Es wurden Partnerschafts- und Kooperationsprinzipien für die kommunale Verwaltung und die lokale Gemeinschaft eingeführt. Den DorfbewohnerInnen wurden organisatorische und finanzielle Instrumente zur Verfügung gestellt, die die Lage in den Dörfern völlig geändert haben.

Zu den wichtigsten von uns unternommenen Maßnahmen gehören:

- umfangreiche Konsultationen mit den EinwohnerInnen, um deren Erwartungen und Bedürfnissen festzustellen;
- Gestaltung der Entwicklungsstrategie für 2007 - 2013 für die Gemeinde Dzierżoniów auf Basis der Bürgerwünsche;
- Einführung innovativer „Ortsvorsteherfonds", ein Förderungsinstrument, das zum Ziel hatte, die Initiativen „von unten" mit Gemeindehaushaltsmitteln in der Höhe von jährlich etwa 4 Euro pro DorfbewohnerIn zu fördern;

On Track for Europe-Wide succsess

When we started the path metaphorically called „Village Renewal", we did not know that it would have such positive results and eventually, lead to a multi-lane motorway.

In the beginning, it was just a narrow pathway. Activities within the local community were relatively weak and the inhabitants had complained that nothing interesting ever happened in their villages. Apparently they thought that they would „deserve it all". The position of a village obman was filled in, but the council really just existed „on paper".

In 2007 we decided to change all that. Partnership and cooperation guidelines were introduced for the communal administration as well as for the local community. Organizational and financial tools were made available to the villagers, helping them to turn around the situation in their villages completely.

The most important measures that were implemented included:

- Extensive consultations with the population to find out about their expectations and needs;
- Draft of a development strategy for 2007 to 2013 for the locality of Dzierżoniów based on the requests of its inhabitants;
- Introduction of the innovative „Obman Funds", a tool with the purpose of supporting the budget on „grassroots level", with inhabitants paying 4 Euro each per year;
- Organization of regular assemblies of the local activists

- Organisation von regelmäßigen Versammlungen der lokalen Akteure und Festsetzung von Diäten für Ortsvorsteher;
- Ausschreibung eines finanziell dotierten Wettbewerbes unter dem Motto: „Kreatives Dorf";
- Unterstützung bei der Gründung von Organisationen, die im Sinne der ländliche Entwicklung wirken, darunter lokale Vereine und Landfrauenkreise;
- Veranstaltung von Schulungen und Seminaren über Finanzierungsmöglichkeiten von Maßnahmen zur ländlichen Entwicklung sowie von Studienreisen zum Erfahrungsaustausch und zum Kennenlernen von Best-Practice-Projekten;
- Festsetzung eines Förderbetrages für Nichtregierungsorganisationen im Gemeindehaushalt.

UNTERSTÜTZUNG DURCH DIE WOIWODSCHAFT

Die von der Gemeinde eingeführten Maßnahmen erfuhren eine massive Stärkung, als die Selbstverwaltung der Woiwodschaft Niederschlesien die Regionalinitiative „Die Erneuerung des niederschlesischen Dorfes" startete. Es entstanden weitere Unterstützungsinstrumente und damit größere Entwicklungsmöglichkeiten. Ausgebildete ModeratorInnen standen und stehen den lokalen Akteuren bei der Bestimmung der Entwicklungsrichtung und der Inventarisierung der Dorfressourcen zur Seite.

Unser schmaler, zugewachsener Pfad wird schrittweise immer breiter und von Gestrüpp und Hindernissen befreit – arbeiten wir daran weiter!

Dzierżoniów

Dzierżoniów, Dolny Sląsk, Polska został wyróżniony
- za szczególną energię i aktywno´sć społeczną,
- za stworzenie wielu powiązanych ze sobą projektów o znaczeniu ponadregionalnym dla zachowania i utrzymania wiejskich tradycji i kultury budowlanej jak i do podniesienia jako´sci zycia,
- za duze zaangazowanie wielu mieszkańców,
- za wiele innych mniejszych osiągnięć i odznaczony„Europejską Nadrodą Odnowy Wsi za szczególne osiągnięcia w wielu dziedzinach rozwoju wsi".

Die lokale Gemeinschaft ist sich ihrer Kraft und ihrer Möglichkeiten bewusst, wurde mit einem wirkungsvollen Förderungsinstrument ausgerüstet und „krempelt die Ärmel hoch". Die ersten mittels des Ortsvorsteherfonds realisierten Projekte haben gezeigt, dass vieles möglich ist und – was am wichtigsten ist – dass Gemeinschaftsleistungen die Zufriedenheit, das Identitätsgefühl und die dörfliche Gemeinschaft in hohem Maße stärken.

Wir werden immer professioneller und arbeiten mit Volldampf. In der Ortschaft Mościsko wird die erste NGO zur Realisierung einer umfassenden Dorfentwicklung gegründet. Längst ist der Ortsvorsteherfonds nicht mehr die einzige Finanzierungsmöglichkeiten, auch Mittel von „außen" werden lukriert und die Mitglieder sind überrascht, dass so viel Gutes gemacht werden

---

and determining the remuneration for the obman;
- Call for tenders for a competition with the opportunity to win a financial award under the motto: „Creative Village";
- Support for the foundation of organizations acting in the sense of rural development, including local associations and country women clubs;
- Training programs and seminars regarding financing of measures for rural development and study trips for exchange of experiences and getting to know best-practice projects;
- Determining an amount for supporting NGOs with the budget.

Support through the Woiwodschaft

The measures implemented by the municipality were strengthened considerably when the self-administration of the Woiwodschaft Niederschlesien kicked into action the initiative „The Renewal of the Lower Silesia Village". More support tools were created, leading to bigger developments. Trained moderators assisted and still assist the local activists in determining development guidelines and inventory resources of the village.

Our narrow, overgrown pathway slowly was rid of brushwood and obstacles – let us keep working on it!

The local community is now aware of its strength and opportunities, is receiving effective support tools and is „getting on with it". The first projects that were realized with the aid of the Obman Funds showed that much can be achieved – and more important – that the joint success increases a sense of satisfaction and identity within the locals.

We turn more and more professional and are working full blast. In the locality of Mościsko, the first NGO was founded to realize an extensive village development program.

konnte: Neue Fußwege wurden gebaut, öffentliche Plätze und Anlagen gestaltet, innovativer Unterricht für Kinder und Jugendliche eingeführt, ältere Menschen aktiviert und die lokale Gemeinschaft durch zahlreiche Dorfveranstaltungen gestärkt.

Aus all dem wächst die Kraft, die notwendig ist, um die Maßnahmen fortzusetzen. Mościko ist in aller Munde! „Wenn Mościko das kann – warum nicht wir auch?", fragen sich die anderen Dörfer unserer Gemeinde und gründen NGOs. Die bisher schlafenden Landfrauenkreise beginnen aktiv zu werden. Freiwillige Feuerwehr, Sportklubs und andere Organisationen engagieren sich tatkräftig. Die Zahl von lokalen Initiativen wächst rapid. Und unser „Weg"? Heute ist er stabil, breit und wird immer breiter.

Die Beteiligten am Dorferneuerungsprozess haben eine große Auszeichnung für ihre Arbeit erhalten: Bei der ersten Edition des Wettbewerbs „Schönes niederschlesisches Dorf 2009" gewannen die Einwohner der Gemeinde Dzierżoniów in zwei von drei Wettbewerbskategorien. Preisträger in der Kategorie „Das schönste Dorf" war Mościko wegen der „Schönheit seiner Einwohner" und der mustergültigen Zusammenarbeit zwischen lokaler Gemeinschaft und Gemeindebehörde. Den ersten Platz in der Wettbewerbskategorie „Das beste Unternehmen zur Dorferneuerung" erzielte der „Verein zur Entwicklung der Dörfer Jędrzejowice, Kiełczyn, Tuszyn i Włóki" für die Organisation des „Vergissmeinnicht – Festes".

ERFOLG MACHT ATTRAKTIV

Durch unseren Dorferneuerungsweg und unsere Erfolge werden wir von den engagiertesten AkteurInnen aus der ganzen Region Niederschlesien besucht. Wir präsentieren ihnen das Beste, das wir besitzen. Wir erzählen unseren Gästen von unseren Erfahrungen und lassen uns von ihnen inspirieren. Unsere „Baumeister" sind voll Stolz und wirken, animiert von bisherigen Erfolgen, weiter für die Entwicklung ihrer Dörfer.

2010 wird unser Weg immer attraktiver und kontinuierlich mit Infrastrukturelementen bereichert. Alle Dorferneuerungsmaßnahmen werden koordiniert, die

---

The Obman Funds is not the only financial source anymore, funds from the outside have been sourced and the members are surprised about the good that could be achieved: new footpaths, public places and facilities were created, innovative lessons for children and young people were introduced, the elderly were re-activated and the sense of community was strengthened through a number of events.

From this comes the strength to continue the necessary steps. Mościsko is becoming very popular! „If Mościko can do this – why can't we?" is what the other villages ask themselves and also start founding NGOs. The country women clubs, dormant to the point, start getting busy again. Voluntary fire squads, sport clubs and other organizations come into being. The number of local initiatives is on the rise. An what about our „pathway"? Today it is stable, wide and still getting wider.

The activists involved in the village renewal process have received a prestigious award for their work: At the first edition of the „Beautiful Village of Lower Silesia 2009", the inhabitants of Dzierżoniów won two out of three categories. Winner in the category „The most Beautiful Village" was Mościsko due to the „beauty of its inhabitants" and the exemplary cooperation between local community and municipality. The winner of the category „The Best Enterprise for Village Renewal" was the „Association for the Development of the Villages Jędrzejowice, Kiełczyn, Tuszyn i Włóki" for the organization of the „Forget-me-not" Event.

Success makes attractive

Our success in the area of the village renewal makes us a destination for other activists from the region of Lower Silesia. We present to them the best we own. We share our experiences with our guests and in turn, are inspired by them. Our „builders" are proud of and driven by former successes, still striving for the development of their villages.

Organisationen greifen effektiv zu Förderungsmitteln, realisieren zahlreiche „Initiativen von unten" und nehmen an Schulungen teil, die ihre Kompetenzen erhöhen. Auf dem Gemeindegebiet wirken bereits sieben lokale Vereine, die mit ihrer Tätigkeit 80% des Gemeindeterritoriums abdecken.

Und wieder eine neue Überraschung und große Auszeichnung: Die Gemeinde Dzierżoniów wird für den Europäischen Dorferneuerungspreis 2010 nominiert. Ein besonderes Fest für unsere Gemeinde war der Besuch der Wettbewerbsjury. Das Engagement der lokalen Gemeinschaft war riesig und, was am wichtigsten ist, die GemeindebürgerInnen haben den Jury -Aufenthalt genossen und davon viel Motivation erhalten.

Mit großem Stolz nahmen wir an der Preisverleihung teil und wir waren richtig überrascht, als die Jurymitglieder die Vertreter unserer Gemeinde während der Veranstaltung in Südtirol erkannt und mit ehrlicher Freude begrüßt haben. Es zeigte uns, dass wir bemerkt wurden, und bestärkte uns darin, dass es sich lohnt, mit vollem Engagement für die Entwicklung ländlicher Räume zu arbeiten.

Im Laufe der nächsten Jahre werden wir uns der Auszeichnung im diesem angesehenen Wettbewerb rühmen. Die Wettbewerbsteilnahme hat eine riesige Portion „neuer Energie für ein stärkeres Miteinander" für uns gebracht. Dieser renommierte Preis bedeutet für uns eine großartige Station auf unserem „Dorferneuerungsweg" und beweist uns, dass wir auf dem richtigen Weg sind.

Wir arbeiten mit voller Energie weiter. Menschen siedeln sich bei uns an, es entstehen neue Betriebe und neue Arbeitsplätze. Die Menschen leben besser. Der Dorferneuerungsprozess ist im Gange ...

Jolanta Zarzeka, stv. Bürgermeisterin,
Gemeinde Dzierżoniów, Niederschlesien, Polen
Übersetzung: Anna Terlecka, Marschallamt der Woiwodschaft Niederschlesien, Polen

---

In 2010, our path will yet become more interesting and continuously enriched with infrastructure elements. All village renewal projects are coordinated, the organizations efficiently use financial support and realize lots of initiatives on a grassroots level, also taking part in training programs to increase their competences. Within the municipality, seven local associations are already active, covering 80% of its territory. And once again a new surprise and a great award: Dzierżoniów was nominated for the European Village Renewal Award 2010.

A special event for our locality was the visit from the jury of the competition. The commitment of the local communities was enormous and, most importantly, the inhabitants have enjoyed the stay of the jury and drawn a great deal of motivation from it.

We were very proud to participate in the award festivities and were very surprised when jury members actually recognized and welcomed representatives of our locality during the event in Southern Tyrolea. It shows us that we have been acknowledged and reinforces us in our commitment for the development of rural spaces.

In the course of the coming years we will brag about the award received in this prestigious competition. Taking part in it has resulted in „new energy for a stronger together". The renown award means a new step on our way to village renewal and proves that we are on the right track.

We continue to work for it with all our energy. New people come to settle here, new businesses appear, and with them new workplaces. Quality of life improves. The process of village renewal is in full swing...

Jolanta Zarzeka. Substitute Mayor of Dzierżoniów, Niederschlesien, Poland
Translation: Anna Terlecka, Woiwodschaft Niederschlesien, Poland